

Elbrus Abbasov: "Ağdamda bir gün yaşamaq milyardlara dəyər"

"Qarabağ"ın sabiq futbolçusu və baş məşqisi, "Neftçi"nin keçmiş oyuncusu Elbrus Abbasovun yanvarın 1-də 70 illik yubileyi olub. Bu münasibətlə Qol.az saytı veteran hückümü ilə müşahidə edib.

- **Əvvəlcə siz 70 illik yubileyiniz münasibətə təbrik edirik.**

- Cox sağ olun, minnətdəram. Fürsetdən istifadə edib demək istəyirəm ki, yubileyim "Kolizey"də olacaq. Bütün jurnalistlər dəvətlidir. 70 yaş böyük yaşıdır.

- **Mətbuatda çox nadir hallarda görünürsünüz. Nə işlə meşgül olursunuz?**

- Hazırda AFFA nümayəndəsiyəm, oyunlara təyinat alıram. Baxaq görək, 2020-ci ildə nə olacaq? (gülür) Oyunlarda təhlükəsizlik, stadionun oyunlara hazırlığı baxımından nəzərət edirəm.

7 il Ağdamda yaşadıdım. 2009-cu ildə orada işləmeye başladım. Ağdamda uşaq futbolu yaradıdım. AFFA-nın baş katibi Elxan Məmmədovdan bunun üçün xahiş etdim və o, razılıq verdi. Oradakı stadionu da mən öz vəsaitimlə tikmişəm. Gözəl, böyük bir stadiondur. Həmin stadionda indi ölkə çempionatının 14, 15 ve 16 yaşlılarından ibarət komandaları çıxış edir. Bu komandalar hər il ilk 3 yeri tutur və play-off oynayırlar. Hazırda bizim komandanın 6 futbolcu millinin aşağı yaş qruplarına dəvet alıb. "Qəbələ"da, "Ağsu"da, "İmişli"de, "Vətən"da, "Səbail"de ağdamlı yetirmələrimiz çıxış edirlər. Məktəb yaranıb və məhsul verməye başlayıb. Cox istedadlı futbolçular çıxır.

- **70 illik ömrünüzün neçə ilini futbola has etmisiniz?**

- 1967-ci ildə Ağdamın "Məhsul" komandasında oynamışa başlamışam. 1970-ci ildə məni Kirovabad "Dinamo"suna götürdüler. O vaxt "Kəpəz" belə adlanırdı və SSRİ birinciliyində çıxış edirdi. 1970-74-cü illərdə bu komanda oynamışam. 1974-cü ildə məni "Neftçi"ye dəvet etdilər. 1980-ci ildə qədər bu klubda çıxış etmişəm. Bu mənim futbolçu kimi karyeramırdı. 1974-cü ildə "Neftçi"ye geləndə komanda birinci dəstədə idi. Mən gələndən sonra hər il komanda 20-25 qol vururdum. 1976-ci ildə "Neftçi"nin heyətində 28 qol vurmuşam. Bundan sonra "Neftçi" yüksək lıqaya vəsiqə qazandı. "Neftçi"de iki dəfə ağır zədə almışam. Buntardan biri İrəvanda olub, butulkatlılar, ayağımı kəsib. Bu zədəyə görə 1 ay oynamamışam. Bir də Doneskdə "Şaxtor" aqşarı oyununda müdafiəçi Varnavski ayağımı zədəledi. 1980-ci ildə futbolçu karyeramı bitirib məşqçilik fəaliyyətinə başlamışam. O vaxtı Bakının "Gənclik" komandası var idi. Sonradan adı dəyişib "Xəzir Buzovna" oldu. Bu komandanı mən yaratmışam. 1987-ci ildə Dağılıq Qarabağ hadisələri başlayanda hər bir vətənpərvər azərbaycanlı kimi Ağdamaya getdim. Çünkü ata-baba yurdumdur, qohum-əqrəba, atam, anam hamısı orda yaşayıb. Orada uşaqlıq dostum - Azərbaycanın milli qəhrəmanı Allahverdi Bağırov məni stadiona futbola baxmağa dəvet etdi. O dövrde Ağdamın komandası "Kooperatör" adlanırdı. "İnşaatçı Sabirabad" aqşarı oyununda "Kooperatör" 1:2 hesabı ilə məğlub oldu. Doğruşan da həmin an çok pis oldum. Çünkü bu komanda Ağdamda oynamadığı oyunlarda uduzmurdu. Tək-tük hallarda heç-heçə ola bilərdi, heç bu hal da yadına gelmir. O vaxt birinci katib Sadıq Murtuzayevin yanına gəldim və ondan xahiş etdim ki, göstəriş verin, rayon rəhbərliyi bu komandaya kömək etsinler. Sadıq Murtuzayev təpsirli verdi və rayonun bütün vəzifəli işçiləri komandaya kömək etdilər. 1987-ci ildə "Qarabağ"ı yaratdıq. Bu komandanın adı bildiyiniz kimi, əvvəl "Kooperatör" idi. Onun adını ilk dəfə dəyişib "Qarabağ" edən mən olmuşam. Komandanın adını dəyişəndə böyük çətinlikle üzləsdim, məni qısayırdılar ki, buna nə ehtiyac var ki? Onsuza Xankəndində "Qarabağ" adında komanda var. Görüsünüz, ermənilər hələ o vaxtdan işlərini ehtiyyatlı tutublar. Komandalarının adı belə "Qarabağ" olub. Ağdamlı uşaqlardan Yusif Əsədov, Cəvənşir Novruzov, Şaiq Həsənov, Vasif Haqverdiyev, Elçin Xudatovu yırdıq, Yevlaxdan Elşad Əhmədovu götürdü. Komandanı yaratdıq və həmin il - 1987-ci ildə çempion olduq. 1988-ci ildə komanda həm kubokun, həm də çempionatın qalibi oldu. Artıq komanda düzəlmişdi və 1-2 nəfər eləvə futbolçu da almışdıq.

İndiki "Qarabağ" həmin hadisədən sonra evvel Ağcabədə, Sırvanda sonda ise Sumqayıt da məskunlaşdı. Komanda oyunlarını "İnşaatçı" stadionunda keçirir, "Dalğa" pansionatında qalırı. 1997-ci ildə Azərbaycan çempionu olduq. UEFA-da isə Finlandiya komandası ilə düşdük.

- **Və Azərbaycan futbolunun tarixinə düşən bir oyun keçirildi...**

- Bəli, "MÜPA-47" ilə səfər oyununda qazanılan xal çox şəhəriyyəti idi. Bu xal avrokuboklarda qazanğıımız ilk sefer xalı kimi tarixə düşdü. Bismiç çox yaxşı heyətimiz vardi. Həmin futbolçuların əksəriyyəti bu gün məşqçilik edir. Terlan Əhmədov, Aslan Kərimov, Müşfiq Hüseynov, Təbriz Həsənov, Elmir Xankışiyev, Vadar Nuriyev, Mirbəyir Isayev, Bəxtiyar Musayev kimi futbolçularla çıxış edirdik. O heyət milli komanda "Qarabağ" kimi oynaya bilmirdi. Ancaq futbolçuların müəyyən çətinlikləri vardı. Hər gün məşq üçün Sumqayıta gedirdilər. Bəzən "Dalğa" mehmanxanasında qalırlırdılar. Bunun hamısı xərc idi. Hər gün evdən 100 dollar götürüb, futbolçulara xərcəyirdim.

Bakıda rəqibə uduzduq. Səfər oyununda 1:1 oynadıq. O dövr komandaya mənim yenidən dəvət etmişdilər. Kluba baxan yox idi, baş məşqçi kimi əvvəl Ağasəlim Mircavadov, sonra Rəşid Özbəyov işleyib.

Finlandiya komandası ile oyunda son dəqiyyə qədər 1:0 hesabı ilə qalib gelirdik. 90 dəqiyyədən sonra eləvə 30 dəqiyyədən sonra sol ayağımlı 7-6 metr oyundan kənar vəziyyətdən bizi qol vurdurub və hesab 1:1 oldu. Bununla belə, Azərbaycana ilk xalı getiren komanda mənim rəhbərliyim altında "Qarabağ" olub.

- **Ağdamlı günlərinizi necə xatırlayırsınız?**

- Ağdam Qarabağın üreyədir. Şuşa baş tacımdır. Bütün rayonlarımız - Laçın, Kəlbəcər, Qubadlı, Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıllı, Xocalı, Xocavənd bizim canımız, qanımızdır. Uşaqlığımız, cavanlıq illərim oraldarda keçib. Həmişə Şuşaya, Turşuya gedirdik. Orada balaca meydənşətənən kimi dostlarımızla futbol oynayırdı. Bildiyiniz kimi, Ağdam sakınları hər yay Şuşaya, Turşuya, Isa bulağına gedirdilər. Yayaqlarımız ora idi. İnanıram ki, Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyev bir gün emi verəcək və Azərbaycan ordusunu hamılıqla Qarabağı işğaldən azad edəcək. Men buna inanıram, cümlə başqa cür ola bilmez.

- **Bildiyimizə görə, Qarabağdakı məlum hadisələr zamanı çatın vəziyyətdə olan camaati ərzəqlə təmin etmişiz.**

- 1988-ci ildə məhərəbə qızışırı, ermənilər avtobusların şüşələrini sındırıldılardı, Xankəndi Pedaqoji Universitetində təhsil alan tələbələr var idi.

Kamazlarda Xankəndi ətrafında yerləşən Azerbaycan kəndlərinə - Cəmili, Meşəbəlli, Kərkicahana ərzəq aparırdı. Həmçinin Şuşa və Xocalıya da ərzəq daşıyırdı. Hamısı ona görə idi ki, camaat qidalansın. Yağ, et talonları mövcud idi, adama 400 qram et verirdilər. Amma həmin dövrde onların hamisini kəsmişdilər. Adamlar çörək belə ala bilmirdilər. Əşgərlik dəstəm, gitara ifaçısı Rəmişin qardaşı Sabir Hüseyinovla həmin ərazilərə ərzəq aparırdı. Daha sonra Ağdamda olan dost-tanışlar, üzde olan oğulların hamısı onlara kömək etmək üçün gedib-gəlməyə başladılar. Ondan sonra bacarığımı görüb meni Şəhər Pərakəndə Ticaret Birliyine sedr təyin etdilər. Mən də köhne elaqələrindən istifadə edərək keçmiş SSRİ ölkələrindən 20 tonluq maşınlarla bu ərazilərə ərzəq gətirirdim. Bu ele məhsəsərər idi ki, onları respublikada həmin dövr üçün tapmaq mümkün deyildi. Rayonumuzda 12 batalyon var idi. Bu əzaqları batalyonlara, imkansız ailələrə paylayırdı. Ağdamın son gününə kimi orada qalmışq. Ağdamda top məmərləri düşəndə orada Uzundəre adlanan yolla piyada çıxmışq. Axırıncı şəhid general Ələkbər Ərşad Nadirov Uzundəre təpəsində dəfn etdi. Məhərəbə başlayandan sonra odun-alovun içindən keçib Xankəndi ətrafında yerləşen 50 Azerbaycan kəndine ərzəq aparmışam. Onlar dədəbadan orada yaşayırlar, ermənilər sonradan oraya gəliblər. Onlara yazılığımız gəlib və millətimiz imkan verib ki, orada yaşasınlar. Ermənilər bu torpaqlarda ancaq kartof ekməklə, odun qırıb satmaq, Ağdamda fəhəlik etməklə məşgül idilər. Onların başqa işi olmayıb. 1988-ci ildən 1993-cü ilin ortalarına qədər həmin kəndlərə ərzəqlə təmin etmişəm, ərzəq aparmışam. Sizi inandırmı ki, orada çox böyük çətinliklər var idi. Uşaqlar ancaq meyvə ilə qidalanırdılar. Vəziyyət beidi.

- **Xarıcdə oynamaq imkanınız olub?**

- Bəli, olub. Cox maraqlı tarixçəsi var. 1974-cü ildən başlayaraq "Neftçi" ilə 7-8 dəfə İranda olmuşam. İranda bəzəi komandalardan var idi: "Persopolis", "Traktor", "Bəhmen" və bir də "Tac". "Tac" birbaşa olaraq şahın özünün komandası idi. Bu komandada varlı, milyonçu futbolçular var idi. Onlar oyuna geləndə göründü, her biri xarici maşınlardan düşürdülər. Üzərlərində belə də 2 kiloya yaxın qızıl qolbaq, üzük, saat olardı. O vaxt İranda qızıl çox uezdi. Şahın komandasını Tehranda 120 minlilik stadionda 2:1 məğlub etdi. Həmin dövr üçün "Tac" ən güclü komanda idi. Heyətində İran millisinin 1 üzvü var idi və adı da Həsən Ruşan idi. Axsəm otelə gəldik. Şahın bir nəfər adımı bütün günü bizişmələrə, bütün xərcləri özü ödəyirdi, sanballı kişi idi, həmçə kostyum geyinirdi, adı Ağayı Hüseyn idi. Bu şəxs gece saat 12-de bismiç qaldığımız otelə geldi. İçəri girib "salam axşamınız xeyir, necəsiniz, nə var na yox?" dedi, biraq zarafat etdi ki, "niyə belə tez yatmışınız, çıxın bir Tehranı gəzin". Məne dedi ki, Ağayı Abbasov, məni şah göndərib. O, sənə öz komandasında oynamışın üçün 125 milyon pul teklif edir. O vaxt vəziyyətə elə idi ki, Sovet rejimindən gərə İranda qalmış mənzili. Dədim ki, Ağa, yox, men qala bilmerəm, atam-anam, qohum-əqrəba hamısı Ağdamdadır. İmtina etdim. Məne dedi ki, sən bilirsən, bu pul həyatını dəyişə bilər, bununla sen ömrünə xırına qədər yaşayarsınız? Cavab verdim ki, mənə Azərbaycanda, Ağdamda bir gün yaşamaq bəs edər, nəinki burada min il yaşamaq. Bu sözüme görə məndən bir qədər də incidi.

- **Futbolçu karyeranızı erkən başa vurmusunuz. Tez-tez zədələnməyiniz buna səbəb olduğunu?**

- Əsas səbəb zədələr idi. Amma başqa bir amil də var idi. Əhməd Ələsgərov Naxçıvandan "Neftçi"yə baş məşqçi geləndə özü ilə Odessa-dan futbolçular getirmişdi. Xaçur, Pavlenko, Səpojnikov, Mustafa Bilalov kimi oyuncular getiriləndə onların heyətində yerləşdirilmələri lazımdı. Bismiç dənəmək, ərəzilərini yazib komandanadan getdik.

- **Bilərik ki, dövlət tərəfindən sizə diqqət ayırlıb. Bəs AFFA, keçmiş klublarınız sizə necə diqqət ayırrı?**

- Hələlik heç ne. Nə "Qarabağ"dan yada salan var, nə AFFA-dan nəsə edən var. Sağlıq olsun, nəsə edərələr. Men heç kimden incimirəm.

- **"Ararat" a Bakıda ve Ermenistanda qol vurmusunuz. Bunun da maraqlı tarixçəsi var.**

- Bəli, Bakıda da, İrəvanda da onlara qol vurmışam. 1977-ci ildə Ermənistanda keçirdiyim oyunda "Ararat" ən güclü heyəti ilə meydənşətənən çıxmışdı. Çempion heyətə İrəvanda yerləşən "Rəzzən" stadionunda qol vurdurulmuş. Yanında olan komanda yoldaşına nəsə demək məmkün deyildi. 5-ci dəqiqlikə Füzuli Cəvadovun ötürməsindən sonra sol ayağımla qol vurdur. Sol ayağımla vurduğum zərbələr, ayri getməsə, mütləq qol olurdu. Bu zərbələrimi tutmaq qeyri-məmkün idi. Qolu vurandan sonra azarkeşlərdən biri mənə su ilə dolu butulkə atdı və topuğuma dəyərək sındı. Topu-

ğum kəsildi, həmin dəqiqə həkimim Boris Xetaqurov xəstəxanaya apardı, topuğuma 17 tikiş vuruldu. Bu zədədən sonra 1 ay oynamadı. 1 ay sonra "Ararat" Bakıya geldi. Maçı o vaxt Azərbaycan SSR-in birinci katibi olan Heydər Əliyev və Ermənistən birinci katibi Karen Dəmirçian yanaşı oturub oyunu seyr edirdilər. Ulu öndərim həmişə onları meydana dəvet etdi ki, bu meydən, bu şəytan. Həmin oyunda da "Ararat" 2:0 qalib geldik. Rəqibin ucaboy, enlik-kükür Beyrut erməni olan bir qapıcı var idi. 2-ci hissədə 11 metrlik nöqtənin üzərindən Səmed Qurbanovun qaldırıldığı topa gülə kimi bir zərbə vurdu. Top qapıcının sinəsinə deydi. Həmin an o, səndəleyərək 5-6 metr geri gedərək qapının içində yixildi. Azarkeşlərin 2 dəqiqliq ərzində uğultusu eşidildi. Ulu öndərim Heydər Əliyev ayaq üstə durub alqışladı, Karen Dəmirçian isə başını aşağı salıdı.

Nəvəsi Elbrus Abbasovun yolunu davam etdirir

- O vaxt məşhur "Futbol Xokkey" qəzeti "Elbrus protiv Elbrusa" başlıqlı yazı dərc olunub. Bu haqqda da danışsanız, oxucular maraqlı olar.

- Bəli, 1976-ci ildə baş verib. Bu yazı dərc olunanda çempionatın yekunlaşmasına 3-4

oyun qalmışdı. "Elbrus protiv Elbrusa" başlıqlı məqələ çap olunanda men 25 qol vurmışdım. Həmin qəzeti hazırda evimde saxlayıram. Qəzeti üz qabığında mənim ayaq üstə topla şəklin var. Həmin yazaqda qeyd olunan "Elbrus" Nalçik komandası idi. Cənab ki, bu komanda birinci dəstədə ümum 18 qol, men isə təkəşənə 25 qol vurmışam. Növbəti oyunlarda dəha 3 qol vurdum. Bizim birinci dəstədə ən maraqlı oyunumuz "Spartak" aqşarı olub. O oyunda biz ancaq qalib gəlməli idik. Buradakı 4-5 komanda: "Paxtakor", "Kırat", "Şimferopol", "Skarasno" yüksək lıqaya real namızlıqlar idilər. Bi komandalar arasında principial oyunlar gedirdi. Komandamız isə "Spartak"la oyunda yalnız qələbə lazmı idi, heç-heçə də etmek olmazdı. Oyunu getməmişdən qəbab ulu öndərim Heydər Əliyev bizi komitəyə çağırıb və 1 saat ciddi söhbət etdi. Bu oyunu neyin bahasına olursa olsun, udaklılığı olduğumu, bizi bütün Azərbaycan xalqının izleyəcəyini bildirdi. O, bizi çox ruhlandırdı. Dəsəydi ki, əli avtomatlarının qabaqıñı çıxacaqsın, biz gedəcəkdir. Oyun çox çətindən kəndən var. Həməni "şəm"dir, zədələdir, dəfələrə neçə yerdən eməliyyat olunmuşuq. Keçmiş futbolçularımız Asım Xudiyev, Asif Əliyev axsaya-axsaya hərəket edirələr, normal yeri bilmirlər, 3 dəfə eməliyyat keçiriblər. Futbol mütəxəssisləri, futbolçular dəvet edilməlidir ki, biz də öz fikirlərimizi, arzularımızı bilməliyik. Cənab Prezidentə futbolcumuz üçün coşxayı işlər görür. Dünəyanın heç bir ölkəsində 3000 idmançı evlə təmin olunmayıb. İdmançılarımıza 100-200 min mənatlıq mənzillər, avtomobilər, təqəüdlər verilir. Bəs biz nə edirik? Biza sözümüzü deməyə imkan verilmir. Bir-iki dəfə danışdım, məni heç futbol yaxın qymadılar (gülür). Həqiqətləri deyirəm. Mütəxəssislərimiz var, icazə verin, onlar danışsınlar, öz fikirlərini, məsləhətlərini bildirsinlər, bir fikrə, ortaq mərk